

Privind calitatea apei potabile
în r.Briceni, masurile de protecție.

Calitatea apei potabile din sursele de profunzime cit și din sursele decentralizate este reglementată de actele legislative:

1. Legea Republicii Moldova nr.182 din 19.12. 2019 privind calitatea apei potabile care stabilește cadrul legal privind calitatea apei potabile, precum și măsurile din partea autorităților responsabile pentru asigurarea conformității calității apei potabile. Scopul prezentei Legi constă în asigurarea durabilă a conformității calității apei potabile prin crearea unui cadru legal flexibil și transparent, precum și prin promovarea unui management adecvat al riscurilor.
2. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldovanr.1466 din 30.12.2016 pentru aprobarea regulamentului sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă.
3. HG RM nr.934/2 din 15.08.2007 Privind calitatea apei potabile.
art.7 din Legea sus nominalizată conține următorul cuprins.

Controlul calității apei potabile se asigură de către producător, operator, autoritățile publice locale prin conformarea la parametrii de calitate și finanțarea monitorizării de audit și de control al calității apei potabile.

Noțiunea de apă potabilă – apa în stare naturală sau după tratare, folosită în scopuri pentru băut, pentru prepararea hranei, pentru igiena personală, igiena

... este indiferent de originea ei și indiferent dacă este

furnizată prin rețea de distribuție, din sursă sau rezervor, ori este distribuită în sticle sau alte recipiente.

Apa potabilă trebuie să fie sanogenă și curată, îndeplinind următoarele condiții:

- SA FIE LIPSITĂ DE MICROORGANIZME, PARAZIȚI SAU SUBSTANȚE CARE PRIN CONCENTRAȚIE MĂRITĂ, CONSTITUIE UN PERICOL POTENȚIAL PENTRU SANATATEA UMANĂ.

Practic toate primăriile asigură controlul calității apei potabile de la instituțiile de educație timpurie, învățământ preuniversitar, sursele de profunzime. În a.2023 sau prelevat și investigat 300 de probe de apă, din ele 80 din surse decentralizate.

Agencia Națională pentru sănătate Publică permanent monitorizează calitatea apei potabile atât din sursele de profunzime cât și din sursele decentralizate.

Necorespunderea probelor de apă la parametrii chimici din sursele decentralizate devine tot mai alarmantă și a constituit: 71,4 – în anul 2019 ; 62,9% – anul 2020; 64,9 % – anul 2021, 40,7% - anul 2022 și 72,0% în 2023. Tot mai precară devine calitatea apei după parametrii microbiologici, care se menține la nivel ridicat din cauza implicării excesive a factorului uman, (neconformitatea a constituit 4,3% – în anul 2019, 4,3 % – anul 2020, 18,6- anul 2021, 36,6% - anul 2022 și 41,8% în 2023.

Este alarmantă și situația privind calitatea apei potabile din sursele centralizate. Necorespunderea probelor de apă la parametrii sanitaro-chimici a a constituit: 52,8 % – în anul 2019 ; 84,4 % – în anul 2020; 71,1 % - a.2021, 62,5 % - in anul 2022 și 66,9% în 2023. Tot mai precară devine calitatea apei după parametrii microbiologici, care pe an ce trece devine tot mai poluată din cauza implicării excesive a factorului uman (neconformitatea a constituit 20,8% – 0,9% – în anul 2019 ; 15,3 % – în anul 2020; 18,3% – în anul 2021, 15,6 % - anul 2022 și 8,9% 2023.

În ce privește calitatea apei din apeductele or. Briceni și or.Lipcani în a.2023 apa potabilă n-a corespuns normativelor igienice după conținutul majorat de amoniu.

Consumul apei nesigure poate provoca numeroase boli, cele mai mari riscuri sînt legate de bolile infecțioase: dizenteria, febra tifoidă și holera, hepatita virală de tipul A (a.2023 – 0 cazuri). Prin intermediul apei se mai transmit și bolile condiționate de paraziți.

Un impact negativ asupra sănătății populației revine și apa neconformă indicilor sanitaro–chimici, care contribuie la apariția bolilor netransmisibile cum ar fi fluoroza dentară și osoasă, caria dentară, afecțiuni cardiovasculare, renale, tractului digestiv, gușa endemică (insuficiența iodului), intoxicații cu nitrați, cancerul etc.

În regulamentul sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă sunt prevăzuti următorii termeni:

clorinarea apei – procedeu de dezinfecție a apei cu utilizarea substanțelor clorigene și prezența clorului rezidual;

fîntînă publică – sursă de apă subterană, folosită pentru satisfacerea cerințelor de apă potabilă și menajeră, prin intermediul instalațiilor de acumulare a apei în lipsa rețelelor speciale de distribuire și care deservește un număr de 20 – 50 persoane sau se află în gestiunea obiectivelor publice (cu excepția instituțiilor pentru copii, medico-sanitare, de profil comercial și / sau alimentar);

fîntînă individuală – sursă de apă subterană, folosită pentru satisfacerea cerințelor de apă potabilă și menajeră, prin intermediul instalațiilor de acumulare a apei, în lipsa rețelelor individuale de distribuire, care se află în folosință individuală sau deservește un număr mai mic de 20 persoane;

operator – persoană juridică care dispune, dirijează, exploatează și întreține un sistem public de alimentare cu apă și de canalizare și furnizează consumatorilor serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract;

sisteme mici de alimentare cu apă potabilă – sistemele de alimentare cu apă potabilă din localitățile rurale cu o populație mai mică de 2000 locuitori sau cu o capacitate mai mică de 200 m³/zi, sistemele de apeduct care aprovizionează obiective cu activitate sezonieră (tabere de odihnă pentru copii, tabere de muncă), instalațiile de captare a apei – fîntînă tubulară, izvor captat, cișmea, sondă arteziană

cu sau fără rețea de distribuire a apei, care după capacitate sau numărul de consumatori satisfac prevederile pct.3;

sistem de alimentare cu apă – sistem de lucrări, cu excepția instalațiilor sanitare din locuințe sau edificii, construit pentru asigurarea consumatorilor cu apă potabilă care include:

- a) orice instalație pentru extragerea, colectarea, producerea, tratarea, înmagazinarea, aprovizionarea sau distribuirea apei;
- b) fântână sau priză de apă care servește ca sursă sau punct de intrare în rețea pentru un sistem de alimentare cu apă brută;
- c) sistem de distribuire – parte a sistemului de alimentare cu apă, care este utilizat pentru distribuirea, înmagazinarea sau alimentarea cu apă și nu este parte a sistemului de tratare a apei.

Sistemele mici de alimentare cu apă, de regulă, sînt alimentate de ape freatică sau ape subterane de profunzime, exploatarea cărora se efectuează prin instalații speciale de captare, acumulare sau distribuire de uz public sau individual.

În calitate de surse de apă pentru sistemele mici de alimentare cu apă potabilă pot servi:

- a) apele subterane – sonde arteziene, fântîni și izvoare;
- b) apele de suprafață după potabilizare.

Cerințe privind construcția și amenajarea fântînilor și izvoarelor de apă potabilă

Cerințe sanitare la construcția fântînilor freatică.

1. Fântînile freatică sînt destinate pentru extragerea apelor freatică fără presiune de mică adîncime sau adîncime medie. O astfel de fântînă prezintă un foraj de formă cilindrică sau pătrată, formată dintr-un colac, forajul propriu-zis și partea de acumulare a apei (rezervorul).
2. Colacul servește pentru protecția fântînii contra poluării și pentru supravegherea și extragerea apei și trebuie să se afle cel puțin cu 0,7- 0,8 m mai sus de suprafața solului.

3. Colacul fântinii trebuie să fie din beton armat, gaura de acces trebuie să aibă capac pentru închidere și să fie înzestrat cu acoperiș.

Fântina trebuie să fie asigurată și cu acoperiș protector, care poate avea o formă de pavilion.

4. În jurul fântinii în rază de 2m și la 1m adâncime trebuie să se facă un ecran de argilă bine tasată, care va preveni pătrunderea apelor atmosferice și scurgerilor accidentale în fântină. Suprafața solului în jurul fântinii se betonează pe o rază de 2 m, asigurând o înclinație de 0,15 m de la fântină spre părțile laterale. Alături de colacul fântinii se amenajează o bancă pentru găleți. În jurul fântinii la o rază de cel puțin 2-3 m se face un gard, pentru a preveni accesul animalelor.

5. Tubul servește pentru trecerea dispozitivelor de extragere a apei – găleți, țevi, pompe manuale sau electrice. Pereții fântinii trebuie să fie etanșați și să izoleze bine fântina pentru prevenirea pătrunderii în ea a apelor meteorice și a apelor din straturile superficiale ale solului.

6. La construcția pereților fântinii se va da preferință tuburilor de beton armat, în lipsa lor se admite folosirea pietrei, cărămizii. Piatra sau cărămida folosită trebuie să fie dură, fără fisuri, să nu modifice aspectul estetic al apei. La construcția pereților din piatră sau tuburi de beton armat se va utiliza mortar din ciment sau alte materiale, admise pentru utilizare de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică. Fântina trebuie să aibă un diametru nu mai mic de 1m, pentru a permite efectuarea curățării și extragerea impurităților.

7. Partea inferioară a fântinii servește pentru aflusul și acumularea apelor freactice. Ea trebuie adâncită în stratul acvifer pentru o acumulare mai bună a apei și majorarea debitului. Pentru asigurarea unui aflus mai mare al apei în fântină, partea de jos a pereților ei poate avea orificii speciale sau poate fi amenajată sub formă de cort.

8. Pentru prevenirea poluării apelor freactice, apariției turbidității în apă și pentru simplificarea curățării apei, la fundul fântinii trebuie să se facă un filtru din nisip mășcat, prundiș mășcat sau pietriș cu grosimea stratului de 20-30 cm.

9. Pentru coborîrea în fîntînă în timpul reparației și curățării, în pereții ei trebuie să fie montate scoabe metalice situate în ordine de tablă de șah la distanța de 30 cm una de alta. Persoana care efectuează curățarea fîntînii trebuie să dispună de mijloace individuale de protecție – vestă de salvare, respirator pentru a preveni intoxicarea cu metan, care se poate acumula la fundul fîntînii.

10. Extragerea apei din fîntîni se efectuează cu ajutorul diferitor dispozitive și mecanisme. Cea mai sigură metodă din punct de vedere igienic este utilizarea pompelor de diverse construcții (manuale, electrice). În cazul imposibilității echipării fîntînii cu pompă se admite instalarea vîrtejului cu roată pentru una sau două găleți, a cumpenei cu găleată publică bine fixată și o bancă pentru găleți.

Cerințe față de instalațiile de captare a izvoarelor

1. Instalațiile de captare (captările) sînt destinate pentru colectarea apelor subterane ce pătrund la suprafață din izvoarele ascendente sau descendente. Ele prezintă camere de acumulare (captare) a apei echipate special, de construcție diversă.

2. Din izvoare captate apa pentru consum se extrage din camerele de captare sau de acumulare prin țeava de evacuare. În cazul distribuirii apei din izvor prin rețea de apeduct, se recomandă acumularea preliminară a apei în rezervor de apă potabilă înainte de distribuire.

3. Camerele de captare a izvoarelor trebuie să aibă pereți impermeabili (cu excepția peretelui din partea stratului acvifer) și fundul amenajat, ceea ce se realizează prin construcția „ecranului” de argilă amestecată și tasată. Pereții captajului se fac din beton, cărămidă sau piatră.

4. Camerele de colectare trebuie să aibă o gaură de vizită cu capac, să fie așa cu țevi de evacuare și deversare a apei, să aibă дрена de scurgere cu diametrul nu mai mic de 100 mm, țeavă de ventilare. Toate aceste construcții trebuie să fie amplasate la suprafața solului în încăperi speciale sub formă de pavilion. Terenul pe perimetrul captării în rază de cel puțin 15 m trebuie să fie îngrădit, iar în rază de 5m – pavat și înclinat.

5. Țeava de evacuare trebuie să fie înzestrată cu robinet și scoasă la o distanță nu mai mică de 2 m de la camera de colectare. În afară de țeava de deversare principală destinată pentru distribuirea apei în recipientele consumatorilor, se mai amenajează un deversor suplimentar, pentru evacuarea surplusului de apă în relief.
6. Gaura de vizitare a camerei de colectare trebuie să fie amenajată din materiale termoizolante la o înălțime de cel puțin 1,8 m de la suprafața solului. Pentru protecția camerei de captare contra inundării cu ape meteorice, trebuie să fie amenajate pavaje din cărămidă sau beton cu înclinație spre canalele de scurgere a apei.
7. În scopul protecției camerei de captare contra înnămolirii cu nisip, din partea curentului de apă se face un filtru, iar pentru înlăturarea suspensiilor, camera de colectare se separă printr-un perete transvazator în două secții: prima – pentru decantarea substanțelor în suspensie, a doua – pentru acumularea și extragerea apei limpezite.
8. În scopuri de examinare, curățare și dezinfecție a captajului izvorului, în perețele camerei trebuie să fie prevăzută o ușă sau gaură de vizitare, și de asemenea scară sau scoabe. Pentru prevenirea poluării apei, intrarea în cameră trebuie să fie situată lateral de camera de captare. Ușile și găurile de acces trebuie să aibă înălțimea și dimensiunile satisfăcătoare pentru asigurarea intrării comode în camera de colectare.

Dezinfecția apei.

1. Dezinfecția apei în sistemele mici de alimentare cu apă, trebuie să se efectueze permanent, cu excepția fântânilor freatice și se realizează numai cu substanțe biodistructive înregistrate de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în conformitate cu prevederile Regulamentului sanitar privind stabilirea condițiilor de plasare pe piață a produselor biodistructive, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.564 din 10 septembrie 2009. La dezinfecția apei, de regulă, se utilizează substanțe clorigene (hipoclorit de sodiu, dioxid de clor) în formă de soluții de lucru, granule, pulberi sau pastile. Furnizarea de soluții dezinfectante produse industrial se efectuează în ambalaje rezistente la coroziune.

Se recomandă să se utilizeze recipiente din plastic, amplasate în încăperi speciale (stații de clorinare), în condiții ce exclud posibilitatea de acces neautorizat, care trebuie să fie încălzite sau să se utilizeze agenți chimici de prevenire a înghețului în timpul iernii.

2. Dozarea substanței clorigene se efectuează automat prin dozatoare, pentru a asigura un conținut de clor rezidual liber la ieșire din stația de clorinare de 0,3-0,5 mg/l (cu excepția dioxidului de clor, unde se admite o concentrație de clor rezidual liber de 0,03-0,05 mg/l), în scopul asigurării protecției sănătății consumatorilor. La stația de clorinare trebuie asigurată o rezervă de dezinfectanți pentru minimum 10 zile de lucru. Cu autorizarea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică se admite utilizarea instalațiilor locale de producere a soluției de hipoclorit de sodiu.

3. Se admite efectuarea dezinfecției cu raze ultravioletole numai în cazul unui sistem ce alimentează un obiectiv situat separat – obiectiv social sau tabără de odihnă.

4. Dezinfecția profilactică a apei fântinilor și cișmelelor se efectuează la finalizarea construcției, reparației și periodic, o dată pe an, după curățarea lor cu soluții dezinfectante standard sau tablete de hipoclorit de calciu sau dioxid de clor. Cantitatea de dezinfectant necesară depinde de conținutul de substanță activă și volumul de apă al fântinii și se determină reieșind din calculul 100-150 g de clor activ la 1 m³ apă. După dezinfecție, fântina se închide pe un termen de minimum 6 ore – perioada de contact și acțiune a dezinfectantului, timp în care nu se admite folosirea apei.

Responsabilitățile operatorilor și cerințe sanitare privind menținerea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă, dezinfecția apei potabile.

1. Menținerea și exploatarea corectă a sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă asigură prevenirea poluării bacteriene și chimice a apei potabile. Responsabili de menținerea acestor sisteme în stare tehnico-sanitară corespunzătoare sînt autoritățile administrației publice locale, proprietarii colectivi și individuali.

2. Fiecare deținător de sistem cu rețea de distribuție (autoritate publică locală, proprietar):

a) desemnează un operator care va avea responsabilitatea primară în ceea ce privește îndeplinirea atribuțiilor operatorului în conformitate cu prezentul Regulament, cu privire la cerințele pentru menținerea sistemului, prelevarea de probe, testarea și primirea rezultatelor și prezentarea rapoartelor;

b) informează Centrul Național de Sănătate Publică privind numele și adresa operatorului desemnat în temeiul prezentei subsecțiuni, precum și despre orice schimbare a operatorului, numelui sau adresei acestuia;

c) se asigură că fiecare operator de sistem este instruit în operarea și menținerea unui sistem de alimentare cu apă și aplicarea procedurilor relevante de siguranță și urgențe.

3. Fiecare deținător și operator de sistem mic trebuie:

a) să asigure menținerea sistemului mic de alimentare cu apă potabilă și a echipamentelor acestuia în condiții sanitare salubre și de siguranță;

b) să se asigure că toate apele furnizate de sistemul și punctul în care sistemul este conectat la sistemul de instalații de utilizator îndeplinește cerințele stabilite prin prezentul Regulament sau Normele sanitare privind calitatea apei potabile;

c) să se asigure că, în orice moment, în care este în funcțiune, sistemul de apă potabilă:

d) să se asigure că toate cerințele de eșantionare, testare, monitorizare și raportare prevăzute de prezentul Regulament sînt respectate.

Proprietarul și operatorul unui sistem mic de alimentare cu apă potabilă care furnizează apă ce nu respectă cerințele de calitate a apei potabile în conformitate cu prevederile prezentului Regulament, se asigură că sînt luate măsurile corective corespunzătoare, și anume:

a) în cazul poluării microbiene – stoparea livrării apei, pînă la înlăturarea cauzelor poluării, efectuarea măsurilor corective și a dezinfecției apei și obținerii cel puțin a unui rezultat de analiză care confirmă lipsa poluării;

b) în cazul neconformității apei la parametrii chimici – informarea tuturor consumatorilor privind neutilizarea apei în scopuri potabile, inclusiv cu postarea

informației în locurile publice, cu implementarea măsurilor de conformare a calității apei în termenele coordonate cu ANSP .

4. Zona de protecție sanitară pentru fântinile freactice de uz public se stabilește în rază de 50 m de la sursele de poluare microbiană și chimică situate în amonte pe direcția curentului de apă și 30m de la cele situate în aval. Pentru fântinile individuale în fiecare caz concret ANSP poate micșora zona de protecție sanitară pînă la 20 m, cu prescrierea efectuării unor măsuri de protecție a sursei de apă. În limitele zonei de protecție sanitară nu se admite spălarea automobilelor, spălarea și clătirea albiturilor, depozitarea deșeurilor zootehnice și menajere și alte forme de activitate, care pot contribui la poluarea apei. Se interzice adăpatul animalelor din găleata publică. Pentru aceasta, în caz de necesitate, în afara terenului îngrădit al fântinii sau cișmelei se instalează uluce (jgheaburi) sau alte vase speciale.

5. Cel mai igienic și practic mod de captare a apei din fântini (cișmele) este utilizarea pompelor mecanice sau manuale, în lipsa acestora extragerea apei se face cu ajutorul găleții publice.

Nu se admite extragerea apei din fântini (cișmele) cu găleți particulare, aduse de consumator, precum și luarea apei din găleata publică cu vase aduse de la domiciliu.

6. Pentru protecția contra înghețului a instalațiilor de captare a apei se admite folosirea paielor presate curate, finului, rumegușului de lemn care nu trebuie să pătrundă în fântină (cișmea). Nu se admite utilizarea mijloacelor ce pot conduce la poluarea chimică sau microbiană a apei. Pentru protecția pompelor electrice contra înghețului trebuie de prevăzut încălzirea lor electrică.

7. Curățarea fântinii (cișmelei) trebuie să se efectueze la prima cerință a ANSP însă nu mai rar de o dată pe an, concomitent cu efectuarea reparației curente a utilajului și dispozitivelor de fixare.

8. După fiecare curățare sau reparație obligator se efectuează dezinfectarea instalațiilor de captare a apei cu reagenți clorigeni sau alte substanțe dezinfectante înregistrate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale pentru dezinfecția apei potabile, precum și spălarea lor ulterioară. Curățarea, dezinfectarea și spălarea

instalațiilor de captare a apei se efectuează din contul mijloacelor bugetului local sau mijloacelor colectivelor și proprietarilor individuali, în funcție de apartenența sistemelor mici de alimentare cu apă.

9. În cazurile de uzare a utilajului (corodarea țevilor, înnămolirea filtrelor, prăbușirea colacului etc.), micșorarea acută a debitului sau scăderea nivelului apei, înrăutățirea ireversibilă a calității apei, care devine inutilizabilă în scopuri potabile și menajere, proprietarul sistemului de alimentare cu apă potabilă este obligat să ia măsuri de înlăturare a tuturor neajunsurilor sau de lichidare a fântânii, cișmelei. După demontarea instalațiilor supraterane, trebuie să fie efectuată umplerea fântânii cu argilă bine bătătorită. Deasupra fântânii lichidate, în funcție de posibilitățile de comprimare ulterioară a solului, stratul de sol trebuie să fie de înălțimea de 0,2-0,3m.

10. Dezinfectarea profilactică a fântânii (cișmelei) trebuie efectuată la finalizarea construcției, reparației și periodic o dată în an după curățarea lor cu respectarea instrucțiunii de utilizare a dezinfectantului.

11. În cazul unei situații epidemice nefavorabile din localitate sau în caz de inundații, apa din fântână (cișmea) trebuie să fie supusă dezinfectării permanente sau cu o anumită periodicitate stabilită de comun acord cu Centrul Național de Sănătate Publică. Controlul asupra eficacității dezinfectării apei în fântână (cișmea) se efectuează de către Centrul Național de Sănătate Publică în termenele stabilite de acesta.

Consumul apei nesigure poate provoca numeroase boli, cele mai mari riscuri sînt legate de bolile infecțioase : febra tifoidă și holera , care nu se întîlnesc în ultimii ani în țară , hepatita virală A (a.2022 – 0 cazuri). Alte boli : enterita hemoragică și legioneloza. Prin apă se mai transmit și bolile condiționate de paraziți . Din bolile netransmisibile putem vorbi despre fluoroza dentară și osoasă , afecțiuni cardiovascular (duritatea apei), gușa endemică (insuficiența iodului), caria dentară (insuficiența fluorului), intoxicații cu nitrați , etc .

Pentru menținerea și ameliorarea sănătății populației se recomandă implementarea unui complex de măsuri de prevenție direcționate spre

îmbunătățirea sistemului de aprovizionare cu apă potabilă a localităților, în primul rând a instituțiilor preșcolare și de învățământ preuniversitar, cu apă potabilă de calitate. În acest scop se vor realiza activități ale reprezentanților mai multor servicii responsabile de acest compartiment:

- ale Administrației publice centrale;
- ale Administrației publice locale;
- ale Centrului de Sanatate Publică;
- ale Serviciului de asistență medicală primară;

Măsuri de prevenție :

- Utilizarea apei din surse sigure de alimentare cu apă potabilă.
- Fierberea apei înainte de a fi consumată, în scopul evitării îmbolnăvirilor prin maladii transmisibile condiționate de calitatea apei.
- Amenajarea fântânilor publice și individuale cu respectarea zonei de protecție sanitară de 50 m de la sursele de poluare.
- Curățarea tălpii fântânii de nămol cu dezinfecția ulterioară a fântânilor cu substanțe clorigene admise de Ministerul Sănătății .
- Pentru dezinfecția fântânii, la 1 m³ de apă este necesară o cantitate de 100 - 150 grame clor activ (400 gr. clorură de var) asigurând termenul de contact a apei clorinate nu mai mic de 6 ore.

Cu respect,

Șef Direcție CSP Edineț

ex. Ion Soroceanu

Tel 0247 23739

Digitally signed by Pistruga Aliona
Date: 2024.03.21 15:45:47 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Aliona Pistruga

